

A NEW COURSE IN READING PALI

Bài 11.3

Đoạn kinh 5 (AN)

‘Na tvam addasā manussesu itthim vā purisaṃ vā āsītikaṃ vā nāvutikaṃ vā vassasatikaṃ vā jātiyā, jīṇaṃ gopānasivaṅkaṃ bhoggaṃ daṇḍaparāyaṇaṃ pavedhamānaṃ gacchantaṃ āturaṃ gatayobbanāṃ khaṇḍadantaṃ palitakesaṃ vilūnaṃ khallitaṃsiro valitaṃ tilakāhatagattan’ti? Tassa te viññussa sato mahallakassa na etadahosi: ‘Aham pi kho’ mhi jarādhammo jaraṃ anatīto. Handāhaṃ kalyāṇaṃ karomi, kāyena vācāya manasā’ti?

‘Na tvam addasā manussesu itthim vā purisaṃ vā ābādhikaṃ dukkhiṭaṃ bāḷhagilānaṃ, sake muttakarīse palipannaṃ semānaṃ, aññehi vuṭṭhāpiyamānaṃ, aññehi samvesiyamānaṃ’ti? Tassa te viññussa sato mahallakassa na etadahosi: ‘Aham pi kho’ mhi vyādhidhammo vyādhiṃ anatīto. Handāhaṃ kalyāṇaṃ karomi kāyena vācāya manasā’ti?

‘Na tvam addasā manussesu itthim vā purisaṃ vā ekāhamataṃ vā dvīhamataṃ vā tīhamataṃ vā uddhumātaṃ vinīlakaṃ vipubbakajātan’ti? Tassa te viññussa sato mahallakassa na etadahosi: ‘Aham pi kho’ mhi maraṇadhammo maraṇaṃ anatīto. Handāhaṃ kalyāṇaṃ karomi kāyena vācāya manasā’ti?

Từ vựng đoạn kinh 5

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Na	Không	Phụ
2	Tvam	Anh, bạn	Đại, nhân xưng, 2
3	Addasā	Thấy	Động, bắt định, chủ động, mô tả
4	Manusso	Con người	Danh, nam
5	Itthi	Phụ nữ, đàn bà	Danh, nữ
6	Vā	Và/hoặc	Phụ
7	Puriso	Người đàn ông	Danh, nam
8	Āsītika	80 tuổi	Tính
9	Nāvutika	90 tuổi	Tính
10	Vassasatika	100 tuổi	Tính
11	Jāti	Sự sinh	Danh, nữ
12	Jīṇa	Già	Quá phân
13	Gopānasī	Cây đà cong để đỡ sườn của mái nhà	Danh, nữ

14	Vaṅka	Cong	Tính
15	Bhogga	Cong	Tính
16	Daḍḍo	Gậy	Danh, trung
17	Parāyaṇa	Được hỗ trợ	Tính
18	Pavedhati	Run rẩy	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
19	Gacchati	Đi	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
20	Ātura	Bệnh	Tính
21	Gata	Đi	Quá phân
22	Yobbana	Có tuổi trẻ	Tính
23	Khaṇḍa	Gãy	Tính
24	Danta	Có răng	Tính
25	Palita	Bạc (tóc)	Tính
26	Kesa	Có tóc	Tính
27	Vilūna	Trọc (tóc)	Tính
28	Khallita	Hói (đầu)	Tính
29	Siras	Có đầu	Tính
30	Valita	Nhăn nheo (da)	Tính
31	Tilakaṃ	Đốm	Danh, trung
32	Āhata	Bị hằn (vết)	Quá phân
33	Gatta	Có cơ thể	Tính
34	So~sa/taṃ~tad /sā Eso~esa/etaṃ~ etad/esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
35	Te	Anh, bạn [gián bố, sở hữu, dụng cụ cách, số ít]	Đại, nhân xưng, 2
36	Viññu	Có trí	Tính
37	Sant	Thì, là, tồn tại	Hiện phân
38	Mahallaka	Già	Tính
39	Ahosi	Thì, là, tồn tại	Động, bất định, chủ động, mô tả
40	Ahaṃ	Tôi, ta	Đại, nhân xưng, 1
41	Pi	Cũng vậy, như vậy	Phụ
42	Kho	Quả thực [đệm]	Phụ
43	Jarā	Sự già	Danh, nữ
44	X-Dhamma	Có bản chất X, có thuộc tính X	Tính
45	Atīta	Vượt qua	Quá phân
46	Handa	Thế thì, bây giờ [đệm]	Phụ
47	Kalyāṇaṃ	Việc tốt, việc thiện	Danh, trung
48	Karoti	Làm	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
49	Kāyo	Thân	Danh, nam
50	Vācā	Lời nói, ngôn từ	Danh, nữ

51	Manas	Tâm	Danh, trung
52	Ābādhika	Bệnh	Tính
53	Dukkha	Đau khổ, khổ sở	Tính
54	Bālha	Mạnh, nhiều	Tính
55	Gilāna	Bệnh	Tính
56	Saka	Của mình	Tính
57	Muttaṃ	Nước tiểu	Danh, trung
58	Karisaṃ	Phân	Danh, trung
59	Palipanna	Ngã xuống	Quá phân
60	Semāna	Ngủ	Hiện phân
61	Añña	(Người/vật) khác	Tính
62	Vuṭṭhāpiyati	Được nâng lên	Động, hiện tại, bị động, mô tả
63	Samvesiyati	Được đặt lên giường	Động, hiện tại, bị động, mô tả
64	Vyādhi	Bệnh tật	Danh, nam
65	Eka	Một	Số
66	Ahaṃ	Ngày	Danh, trung
67	Mata	Chết	Quá phân
68	Dvī	Hai	Số
69	Ti	Ba	Số
70	Uddhumātaka	Trương, sinh	Tính
71	Vinīlaka	Sạm màu	Tính
72	Vipubbaka	Phân hủy, thổi rửa	Tính
73	Jāta	Trở nên	Quá phân
74	Maraṇaṃ	Sự chết, cái chết	Danh, trung

Ngữ pháp đoạn kinh 5

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 5
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 6 (DN&MN)

‘Katamā ca, bhikkhave, sammādiṭṭhi? Yaṃ kho, bhikkhave, dukkhe ñāṇaṃ, dukkhasamudaye ñāṇaṃ, dukkhanirodhe ñāṇaṃ, dukkhanirodha-gāminiyā paṭipadāya ñāṇaṃ. Ayaṃ vuccati, bhikkhave, sammādiṭṭhi’ ti.

‘Yato kho, āvuso, ariyasāvako akusalaṇca pajānāti, akusalamūlaṇca pajānāti, kusalaṇca pajānāti, kusalamūlaṇca pajānāti: ettāvataṃ pi kho, āvuso, ariyasāvako sammādiṭṭhī hoti, dhamme aveccappasādena samannāgato, āgato imaṃ saddhammaṃ. Katamaṃ panāvuso, akusalaṃ, katamaṃ akusalamūlaṃ, katamaṃ kusalaṃ, katamaṃ kusalamūlaṇ’ ti?

Pāṇātipāto kho, āvuso, akusalaṃ,
adinnādānaṃ akusalaṃ,
kāmesu micchācāro akusalaṃ,
musāvādo akusalaṃ,
pisuṇā vācā akusalaṃ,
pharusā vācā akusalaṃ,
samphappalāpo akusalaṃ,
abhiṇṇhā akusalaṃ,
byāpādo akusalaṃ,
micchādīṭṭhi akusalaṃ:
Idaṃ vuccatāvuso akusalaṃ.
Ime dasa dhammā “akusalakammaṭṭhā”ti nāmena pi ñātabbā.

Katamañcāvuso, akusalamūlaṃ?
Lobho akusalamūlaṃ,
doso akusalamūlaṃ,
moho akusalamūlaṃ:
idaṃ vuccatāvuso, akusalamūlaṃ

Katamañcāvuso, kusalaṃ?
Pāṇātipātā veramaṇī kusalaṃ,
adinnādānā veramaṇī kusalaṃ,
kāmesu micchācārā veramaṇī kusalaṃ,
musāvādā veramaṇī kusalaṃ,
pisuṇāya vācāya veramaṇī kusalaṃ,
pharusāya vācāya veramaṇī kusalaṃ,
samphappalāpā veramaṇī kusalaṃ,
anabhiṇṇhā kusalaṃ,
abyāpādo kusalaṃ,
sammādīṭṭhi kusalaṃ:

Idaṃ vuccatāvuso kusalaṃ.
Ime dasa dhammā “kusalakammaṭṭhā”ti nāmena pi ñātabbā.

Katamañcāvuso, kusalamūlaṃ?
Alobho kusalamūlaṃ,
adoso kusalamūlaṃ,
amoho kusalamūlaṃ.
Idaṃ vuccatāvuso, kusalamūlaṃ

Từ vựng đoạn kinh 6

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn	Từ loại
-----	---------	----------------------------------	---------

		kinh	
1	Katama	(Người) nào, (vật) gì	Tính, nghi vấn
2	Ca	Và/ hoặc	Phụ
3	Bhikkhu	Tỳ kheo	Danh, nam
4	Sammā	Chân chánh	Tiền tố
5	Dit̐thi	Kiến	Danh, nữ
6	Yo/yam~yad/yā	Người mà, vật mà Mà người đó, mà vật đó Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
7	Kho	Quả thực	Phụ
8	Dukkham	Khổ	Danh, trung
9	Ñāṇam	Trí	Danh, trung
10	Samudayo	Nguồn gốc	Danh, nam
11	Nirodho	Sự đoạn diệt	Danh, nam
12	Gāmin	Dẫn tới	Tính
13	Paṭipadā	Con đường, phương thức, phương pháp	Danh, nữ
14	Ayam/imam~idam/ayam	Người này, vật này	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
15	Vuccati	Được gọi	Động, hiện tại, bị động, mô tả
16	Yato	Khi nào	Trạng
17	Āvuso	Này ông [xưng hô lịch sự, hô cách]	Danh, nam
18	Ariya	Thánh, cao thượng	Tính
19	Sāvako	Đệ tử	Danh, nam
20	Kusalam	Việc thiện, điều thiện	Danh, trung
21	Pajānāti	Biết rõ	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
22	Mūlam	Gốc, nguồn gốc	Danh, trung
23	Ettāvata	Trong chừng mực đó, trong phạm vi đó	Trạng
24	Pi	Cũng vậy, như vậy	Phụ
25	Dit̐thin	Có kiến	Tính
26	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
27	Dhammo	Pháp	Danh, nam
28	Avecca	Chắc chắn	Trạng
29	Pasādo	Đức tin	Danh, nam
30	Samannāgata	Có, đầy đủ [kết hợp danh từ dụng cụ cách]	Tính
31	Āgata	Đến	Quá phân
32	Saddhammo	Chánh Pháp	Danh, nam
33	Pana	Và	Phụ

34	Kusala	Thiện	Tính
35	Pāṇo	Sinh mạng	Danh, nam
36	Atipāto	Việc giết	Danh, nam
37	Dinna	Được cho	Quá phân
38	Ādānaṃ	Việc lấy	Danh, trung
39	Kāmo	Dục	Danh, nam
40	Micchā	Sai trái	Trạng
41	Cāro	Hành vi	Danh, nam
42	Musā	Giả dối	Trạng
43	Vādo	Lời nói	Danh, nam
44	Pisūṇa	Tính đâm thọc	Tính
45	Vācā	Từ ngữ, lời nói	Danh, nữ
46	Pharusa	Thô, ác	Tính
47	Sampharaṃ	Việc nói chuyện vô ích, nhằm nhí	Danh, trung
48	Palāpo	Sự vô nghĩa	Danh, nam
49	Abhijjhā	Sự khao khát	Danh, nữ
50	Byāpādo	Sự ác ý	Danh, nam
51	Micchā	Sai trái	Trạng
52	Dasa	10	Số
53	Patho	Con đường	Danh, nam
54	Nāmaṃ	Tên	Danh, trung
55	Ñātabba	Được biết	Tương phân
56	Lobho	Tham	Danh, nam
57	Doso	Sân	Danh, nam
58	Moho	Si	Danh, nam
59	Veramaṇī	Việc kiêng tránh	Danh, nữ

Ngũ pháp đoạn kinh 6

STT	Điểm Ngũ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 6
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 7 (SN)

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato mātugāmo ekantāmanāpo hoti purisassa. Katamehi pañcahi? Na ca rūpavā hoti, na ca bhogavā hoti, na ca sīlavā hoti, alaso ca hoti, pajañcassa na labhati: imehi kho, bhikkhave, pañcahi aṅgehi samannāgato mātugāmo ekantāmanāpo hoti purisassa.

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato mātugāmo ekantamanāpo hoti purisassa. Katamehi pañcahi? Rūpavā ca hoti, bhogavā ca hoti, sīlavā ca hoti, dakkho ca hoti analaso, pajañcassa labhati: imehi kho, bhikkhave, pañcahi aṅgehi samannāgato mātugāmo ekantamanāpo hoti purisassā.

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato puriso ekantāmanāpo hoti mātugāmassa. Katamehi pañcahi? Na ca rūpavā hoti, na ca bhogavā hoti, na ca sīlavā hoti, alaso ca hoti, pajañcassa na labhati: imehi kho, bhikkhave, pañcahi aṅgehi samannāgato puriso ekantāmanāpo hoti mātugāmassa.

Pañcahi, bhikkhave, aṅgehi samannāgato puriso ekantamanāpo hoti mātugāmassa. Katamehi pañcahi? Rūpavā ca hoti, bhogavā ca hoti, sīlavā ca hoti, dakkho ca hoti analaso, pajañcassa labhati: imehi kho, bhikkhave, pañcahi aṅgehi samannāgato puriso ekantamanāpo hoti mātugāmassā'ti

Từ vựng đoạn kinh 7

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Pañca	5	Số
2	Bhikkhu	Tỳ kheo	Danh, nam
3	Aṅgaṃ	Phần, yếu tố	Danh, trung
4	Samannāgata	Có, đầy đủ	Quá phân
5	Mātugāmo	Phụ nữ	Danh, nam
6	Ekanta	Cực kỳ, cùng cực	Tính
7	Manāpa	Vừa ý, hài lòng	Tính
8	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
9	Puriso	Người đàn ông	Danh, nam
10	Katama	(Người) nào, (cái) gì	Tính, nghi vấn
11	Na	Không	Phụ
12	Ca	Và/ hoặc	Phụ
13	Rūpavant	Người có sắc	Danh, nam
14	Bhogavant	Người có tài sản	Danh, nam
15	Sīlavant	Người có giới hạnh	Danh, nam
16	Alaso	Người lười biếng	Danh, nam
17	Pajā	Con cái	Danh, nữ
18	So~sa/taṃ~ tad/sā Eso~esa/etaṃ ~etad/esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
19	Labhati	Đạt được, có được	Động, hiện tại, chủ động, mô tả

20	Ayaṃ/imaṃ~idaṃ/ayaṃ	Người này, vật này	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
21	Kho	Quả thực	Phụ
22	Dakkho	Người giỏi giang	Danh, nam

Ngữ pháp đoạn kinh 7

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 7
1	NA	NA	NA

Đoạn kinh 12 (AN)

“taṇhā dutiyo puriso, **dīghamaddhāna saṃsaraṃ**.
 itthabhāvaññathābhāvaṃ, saṃsāraṃ nātivattati.
 “evamādinavaṃ ñatvā, taṇhaṃ dukkhassa sambhavaṃ.
 vītataṇho anādāno, sato bhikkhu paribbaje”ti {itivu. 15, 105}

Chú giải

(1) **taṇhādutiyoti** ayañhi satto anamatagge saṃsāraṃvaṭṭe saṃsaranto na ekakova saṃsarati, taṇhaṃ pana dutiyikaṃ labhantova saṃsarati.

(2) **itthabhāvaññathābhāvanti** ettha itthabhāvo nāma ayaṃ attabhāvo, aññathābhāvo nāma anāgatattabhāvo.

(3) **saṃsāranti** khandhadhātuāyatanānaṃ paṭipāṭim.

(4) **evamādinavaṃ ñatvāti** evaṃ atītānāgatapaccuppannesu khandhesu ādinavaṃ jānitvā.

(5) **taṇhaṃ dukkhassa sambhāvanti** taṇhaṃ ca “ayaṃ vaṭṭadukkhassambhūto sabhāvo kāraṇaṃ”ti evaṃ jānitvā.

Từ vựng đoạn kinh 12

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Taṇhā	Tham ái	Danh, nữ
2	Dutiya	Thứ hai	Tính
3	Puriso	Người, đàn ông	Danh, nam
4	Dīgha	Dài	Tính
5	Addhānaṃ	Con đường, hành trình, thời gian	Danh, trung
6	Saṃsaraṃ	Vòng luân hồi, sự luân hồi	Danh, trung

7	Ittha	Ở đây, như vậy, như thế, ở chỗ này	Trạng
8	Bhāvo	Trạng thái, điều kiện, hữu, sự tồn tại	Danh, nam
9	Aññathā	Khác	Trạng
10	Ativattati	Vượt qua	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
11	Evam	Như vậy, như thế, như này	Trạng
12	Ādīnavam	Sự bất lợi, sự nguy hiểm	Danh, trung
13	Ñatvā	Biết	Động, bất biến
14	Dukkham	Khổ	Danh, trung
15	Sambhavo	Nguồn gốc, sự sinh, sự tạo ra	Danh, nam
16	Vīta	Được lấy khỏi, được thoát khỏi, không còn	Quá phân
17	Ādāno	Sự nắm bắt, sự nắm, sự giữ	Danh, nam
18	Sata	Có niệm	Tính
19	Bhikkhu	Tỳ kheo	Danh, nam
20	Paribbajati	Du hành	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
21	Ayam/imam~idam/ayam	Người này, vật này	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
22	Hi	Quả thực, bởi vì	Phụ
23	Satto	Chúng sinh	Danh, nam
24	Anamatagga	Không có khởi đầu	Tính
25	Vatṭam	Vòng, vòng tròn	Danh, trung
26	Sam̐sarati	Luân hồi, luân chuyển	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
27	Ekaka	Một mình, đơn độc	Tính
28	Eva	[Nhấn mạnh]	Phụ
29	Labhati	Đạt được, có được, có cơ hội	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
30	Ettha	Ở đây	Trạng
31	Nāma	Được gọi là, có tên là	Trạng
32	Attan	Bản thân, bản ngã	Danh, nam
33	Anāgata	Chưa đến, tương lai	Tính
34	Khandho	Uẩn	Danh, nam
35	Dhātu	Yếu tố, điều kiện tự nhiên, nguyên lý, cốt (sau khi hỏa thiêu)	Danh, nữ
36	Āyatanam	Khu vực, phạm vi, nơi chốn, vị trí, sự nỗ lực, sự tiến hành, phạm vi nhận thức, đối tượng tư duy, đối tượng giác quan, giác quan	Danh, trung

37	Paṭipāṭi	Trình tự, thứ tự, tiến trình	Danh, nữ
38	Atīta	Quá khứ	Tính
39	Paccuppanna	Hiện tại	Tính
40	Jānitvā	Biết	Động, bất biến
41	Vatṭam	Vòng tròn, vòng luân hồi	Danh, trung
42	Sambhūta	Khởi lên	Quá phân
43	Sabhāvo	Trạng thái, điều kiện, bản chất, hành vi, tính cách, hiện thực	Danh, nam
44	Kāraṇam	Nguyên nhân, lý do	Danh, trung

Ngữ pháp đoạn kinh 12

Hãy đọc đoạn kinh/chủ giải trên và tuần tự trả lời/giải quyết các vấn đề sau:

[1] *Nhắc lại: động từ lấy 2 trực bổ cách; nhắc lại 2 ví dụ sau để tham khảo, từ 2 ví dụ này, bạn tự rút ra và tập áp dụng cách đọc cho các động từ lấy 2 trực bổ cách khác:*

A karoti B = làm A thành B; hoặc làm B thành A; làm cho A có đặc tính B; hoặc làm cho B có đặc tính A

A vuccati B = A được gọi là B; hoặc B được gọi là A; A được gọi là có đặc tính B; hoặc B được gọi là có đặc tính A

Trong đó: (1) A và B cùng là danh từ, hay (2) A là danh từ, B là tính từ (và ngược lại)

[1.1] Với kiến thức trên, hãy đọc câu chú giải (1).

[1.2] Cho biết mỗi dòng kinh trên là một câu hoàn chỉnh, hãy đọc câu kinh đầu tiên, và xác định cụm từ [dīghamaddhāna saṃsaram] đóng vai trò gì?

[1.3] Cho biết trong lĩnh vực dịch thuật nói chung cũng như dịch thuật kinh điển nói riêng, có hai hướng dịch chính:

(a) Dịch bám từ [Literal or word to word] - tức cố gắng HẾT MỨC chuyển một từ trong bản gốc thành một từ trong bản dịch, sao cho từ được dịch chuyển tải TỐI ĐA ý nghĩa/sắc thái/bối cảnh từ gốc, không thiếu, không thừa.

Ví dụ: [Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa] = [Sự đánh lễ (của con) đến Đức Thế Tôn, A La Hán, Chánh Đẳng Giác]

(b) Dịch bám ý [Idiom to idiom] – chuyển một CỤM từ hoặc câu trong bản gốc thành một CỤM từ hoặc câu trong bản dịch, sao cho ý nghĩa/sắc thái/bối cảnh của cụm từ/câu bản gốc tương đương tối đa với cụm từ/câu bản dịch.

Ví dụ:

[Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa] = [Con đánh lễ Đức Thế Tôn, A La Hán, Chánh Đẳng Giác]

[Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa] = [Con đem hết lòng thành kính đánh lễ Đức Thế Tôn, A La Hán, Chánh Đẳng Giác]

Hãy thử dịch câu kinh đầu tiên bằng cả 2 lối dịch trên.

[2] Trong câu kinh thứ 2, từ [itthabhāvaññathābhāvaṃ] và từ [saṃsāraṃ] liên kết với nhau theo nguyên tắc nào? Dựa vào thông tin/chi tiết nào [đoạn kinh/bối cảnh/chú giải] để khẳng định nguyên tắc đó?

[3] Câu kinh thứ 3 có tổng cộng mấy động từ? Đó là những động từ nào?